

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 luni ..... 10 cor.
pe 3 luni ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminică pe au 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile se acceptă în ziua.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un rând garsonat: prima dată la
ban; a doua oară 12 bani; a treia
oară 8 h. de fiecare publicare.

Azită abonamentelor, cât și inserți-
unile acestor se plătesc înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate.

Scrisori suplimentare nu se primesc.

IMPRESIA.

Impresia convocării la Sibiu a unei conferențe electorale a făcut pretutindeni cea mai bună impresie. Nu mai încapă îndoială, că toate forțele adevărate ale partidului național, toți luptătorii sinceri și cu dor de a scoate partidul din situația grea în care se află, toți câși țin să facă acte de abnegațiune și devotament pentru cauza națională, vor grăbi pe ziua de 10 Ianuarie la Sibiu și vor contribui nu numai la măreția exterioară a conferenței, dar și la aceea, ca să se aducă deciziuni înalțătoare de suflet.

Cine și acum, în ora 12, cârtește, cine și după atâtea frământări mai ține să provoace valuri de discuțiuni oțioase, va dovedi ori patimă oarbă ori nepricepere politică. Și într'un caz și într'altul, se face vrednic de reprobare și ceea-ce în împrejurările de față e mai puțin: ne obligă pe toți a trece peste el la ordinea zilei, compătimentându-l!

De aceea nici nu ne vine să credem ceea-ce se scrie despre confrății adunați în jurul organului dela Lugoj. E vorba anume, că directorul acestui organ se pune, luntre și punte ca Românii din Lugoj, și dacă se va putea: nici cel din comitatul întreg, să nu ia parte la conferența din Sibiu. Susținătorii acestui ziar știu adică una și bună: ultima conferență a decretat pasivitatea,

domnia-lor se țin de hotărârea d'atunci, până nu va veni Hieromnyi să-i deslege, să retragă adică ucazele dela 1894 și să ne permită ear conferența națională. Ceea-ce ar însemna, după a noastră părere, tocmai să *consimțim cu intenția d'atunci alui Hieronymi*: adică să facem pendentă activitatea partidului național dela bună voința guvernelor maghiare!

Credem că asta ar fi o mare greșală. Zicem anume — greșală, ear nu păcat, pentru-că nu facem nici unui aderent al programului național injuria să-l bănuim că nu binele neamului îl dorește, ci merge pe o cale ori alta dus de — păcat.

Chiar așa, să fie, întrebăm însă: cum se poate cualifica purtarea de nesupunere către singura autoritate recunoscută între partizanii programului național! Nu dl. dr. Al. Mocsonyi fusese care scrisese decedatului Dr. Ratiu să continue a se socoti ca president al comitetului și al partidului național? Nu dl. Brediceanu este care primise a figura în comitetul întregit de Dr. Rațiu, nu cu votul său a fost apoi proclamat president dl. George Pop de Băsești?

Când un asemenea Român venerabil ne cheamă la sfat, are oare cineva motiv de a refusa invitarea, de a provoca disensiune în suflete?

Cu sîla, bine înțeles, n'are să fie țarît nimeni la sfat frățesc. E de când lumea

știut însă, că *numai cel de față are cuvânt*. Nevenind cineva la conferență ci trăgând la îndoială chiar dreptul de a ne sfătui a celor cese adună, însemnează a te desface d'o organizare pe care obștea o recunoaște și o susține prin toate puterile sale de valoare.. Însemnează a face spărtură în partid.

Cei din jurul organului lugojan au mai încercat lucrul acesta și la 1894, în Nov., când prin organul lor dela Timișoara îndemnaseră pe bănățeni să nu ia parte la adunarea convocată pe 28 Novembre. Adunarea totuși s'a ținut însă, a fost imposantă, și a presidiat-o chiar un bănățean: venerabilul propop M. Popovici dela Orșova.

Elementele din Bănat, cari au ținut să dea atunci dovadă de solidaritate națională, ne place a crede, vor face și de astă dată tot așa. Căci dacă a fost nevoie de solidaritate și iubire frățescă la 1894, înzecit este nevoie de acest lucru acum, când e amenințată nu numai organizarea de partid, dar se găesc ministri cari vor să desființeze cultura română, atentează deci la desființarea *finței* noastre naționale.

Cine nici în astfel de împrejurări n'ar alerga să meargă ca partidul, să facă evidentă solidaritatea dintre luptători, ar lipsi dela îndeplinirea celei mai înalte datorințe naționale.

Popularitatea lui Castagne.

de
Frederic Mistral.

Primarul din Gigognar mă invitase cu câțiva ani înainte, să fiu oaspele lui cu ocazia serbării unui hram. În decurs de șapte ani am fost colegi de școală în școala din Mont-Favet, de atunci însă nu ne mai văzusem.

— Cerule! — exclamă el, când intrai — de când nu te-am văzut, nu te-ai schimbat de loc. Ești fraged ca o floare de câmp, curat ca un ban nou și ținuta ți-e dreaptă ca un plop... Te-ași fi recunoscut și dintr'o mie de oameni.

— Zău și eu așa cred, că abea m'am schimbat. Dar nu mai sunt ca'ntrecut, pe frunte am crețe, păru începe să mi-se înalbească și dacă piscul munților e acoperit de zăpadă, nici în vale nu mai are soarele așa căldură puternică — răspunsei la primirea plină de bucurie a prietenului meu.

— A! cel ce nu voește să îmbătrânească, nici n'are să îmbătrânească! Dar destul din curtuosie, vino să mâncăm ceva.

Nu voiesc să descriu particularitățile ospitalității dela sate, ajunge să vă spun că la prietenul meu Castagne n'ar muri nimeni de foame. Raci, păstrăvi, fripturi gustoase, și vinuri excelente, în fine s'au servit și diferite lichioruri și fructe.

Când eram la desert, se auzi de pe stradă un murmur curios, din care se putea distinge sunetul ascuțit al trompetelor.

— Deschide ferestrele, Françonette și spală paharele — zise prietenul meu.

Intre acestea se auziră și tobele și peste câteva momente întreg tineretul, cu buchete la butonieră, și muzică au intrat în locuința primarului. Paharele se umplură cu vin, și tineretul le deșertă în sănătatea prietenului meu Castagne. După ce se goliră paharele, primarul le adresă următoarele vorbe:

— Iubiții mei copii, acum dansați, până vă săturați, petreceți-vă, cum știți, fiți complezanți față de străin și dacă nu vă veți bate, vă puteți distra după plac!

— Să trăiască Castagne! — sbieră întreg tineretul ca dintr'o gură. Apoi eșiră în stradă strigând mereu „Să trăiască!” și se auziră din nou trompetele.

Când rămaserăm numai amândoi întrebați pe prietenul meu de câtă vreme e primar în Gigognar?

— De cinci-zeci de ani, iubite prietene.

— Intr'adevăr? De cinci-zeci de ani?

— Așa e. Am ajuns unspre-zece căderi de guvern, și dacă Dumnezeu îmi ajută, o voi ajunge-o și pe a două-spre-zecea.

— Și în ce mod ți-ai petrecut vremea?

— Foarte simplu. Poporul, poporul brav, se mulțumește cu așa de puțin. Se ndestulesce dacă are un stăpân, căruia să i-se supună. Unii zic: trebuie să fi sever cu ei. Alții cred că e mai practic să-i tractezi cu blândețe.

Eu nici odată nu m'am orientat după principii și tot am eșit cu ei la cale, după cum vezi.

Mă porț ca păstorul bun. Nu e nici odată păstor bun, care dă mereu cu ciomagu în turmă sau care se tăvălește între oi: ci acela care merge liniștit înaintea turmei și zice din caval. Turma,

care se simte liberă, poate paște după poftă, și dacă s'a săturat și se lasă seara, pășește lin după păstor spre stână. Vezi și eu așa fac: zic din caval și turma îmi urmează.

— Tu așa dară câni din caval? Dar sunt în orașul tău, sau dacă-ți place mai bine, în turma ta, cărora nu le place cavalul, cei încăpăținași, certăreți.

— Și ce faci cu aceștia, cu ocazia alegerilor?

— Și aici mă țin tot de principiul acesta:

să meargă fiecare pe calea lui. Dacă ași zice celor albi, votați cu republica, mi-ar merge în pagubă toate ostenețele, dacă ași îndemna pe cei roșii: depuneți jurământul pe crin, ași da de mal cu toate silințele mele.

— Și ce faci cu aceia, cari sunt avisați la tutelă, cari n'au păreri hotărâte?

— Cu aceștia, dacă-i întâlnesc la bărbier și mă 'ntrebă ce părere am, le vorbesc așa: Ressegnin, vor fi mulți gândaci de Mai. Crede-mă amice, pentru cei din Gigognar face mai mult o ploaie bună, ca toate promisiunile deputaților. Cu! totul altcum ar sta lucrul, dacă ar alege deputat din popor în Paris, până atunci nu plătește nici un ban rău întreg regulamentul! Advocații, medicii, ziaristii și ceilalți, cari devin deputați, toți voesc un lucru: să rămână cât mai mult în Paris ca să poată tunde mai multă vreme lâna după turma lor credincioasă. Ei fluera pe Gigognar!

Dacă ar ajunge și oameni din popor în dietă, ar fi cu totul altfel. Nu ar fi rășboi, toate lucrurile s'ar aranja curând, ca de seceriși să se poată întoarce acasă. În Franția e mai multă țerănime ca 20 milioane, dar aceste 20 de milioane n'are atâta

Toate acestea dovedesc, în urma activității de până acum a Bulgariei și a ostilității permanente ce păstrează și manifestă către Poartă, că statul bulgar nu are gânduri pacifice. El nu prepară războiul pentru a avea pacea, ci prepară războiul pentru război.

Lucrul acesta în definitiv nu e de mirat. Ceea-ce surprinde însă este că pe când statele Europei își dau toată osteneala pentru a menține pacea în peninsula balcanică, ele dau Bulgariei de altă parte bani cu împrumut pentru a-și completa armamentul și a o pune în stare de a amenința pacea Europei.

Se poate ca unii să zică: interesele industriale ale statelor le silesc ca să fabrice și să vîndă tunuri.

Dar tot aceste interese silesc ele pe acele state să dea și bani? Dacă ar fi așa, aceste interese ar primi pe cel al păcii, și atunci numai sinceră nu poate fi numită expresiunea dorinței de a menține pacea în peninsula balcanică.

Această constatare de Bulgarilor curagiu, și ei nesocotesc activitatea Europei de a menține pacea în acea peninsula.

APELI

Facem un călduros apel către toți abonenții, cititorii și binevoitorii ziarului nostru să grăbească pe d'oparte cu reînnoirea abonamentului, ca astfel trimiterea ziarului să nu fie întreruptă (vom trimite adică pe anul viitor numai celor cari au plătit înainte!), — pe de altă parte rugăm pe toți cași ne sunt binevoitori să facă cea mai întinsă propagandă pentru lăfșirea „Tribunei“, ca astfel să nu fie sat, ba chiar știutor de carte român care să nu aibă în casa sa „Tribuna“.

Cei cari se hotărâse să aboneze, să trimită prețul înainte de sărbători; să facă această îndeosebi noii abonenți, ca astfel să avem vreme a tipări adresele și a regula trimiterea foilor. Mai târziu, după anul nou, e mare adică îmbulzeala și cei cari n'au grăbit, pot să sufere neajunsuri numai din pricină că au tot amânat cu trimiterea banilor.

Vechii abonenți să lipească pe mandatul postal fășia cu numele și numărul adresei.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI „TRIBUNA“

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Decembrie 1904.

— Vremea. După patru zile de frig și îngheț uscat, de azi dimineață a început să cadă o zăpadă abundentă.

— Dela comitat. Dl. fișpan al comitatului a numit pe subnotarul comitatens Heppes Aladár protonotar onorar, ear pe subnotarii Hanthó și Darányi pretori onorari.

— Execuție contra fostului episcop de Rozsnyó. Se știe că mai mulți creditorii au cerut și obținut execuție contra fostului episcop de Rozsnyó, Ivankovics János, care, se știe, a trebuit să demisioneze din cauza multelor datorii ce făcuse.

— Dela oraș. Eri s'a ținut la oraș primul consiliu comunal cu membri aleși acum de curând. Cu acest prilej s'au ales și diferitele co-

misiuni. Consiliul a fost prezidat de dl. Urban Iván, fișpanul Aradului.

— Întâlnirea prințului Bulgariei cu regele Serbiei. O întâlnire, proiectată de mai multă vreme a avut loc în ziua de 17 Decembrie st. v. între principele Ferdinand și regele Petru.

Principe Ferdinand a sosit la Belgrad la 9 jum.

Intrevederea a ținut până la ora două-sprezece fără un sfert deși trenul trebuia să plece la 11 fără un sfert.

Ambii monarhi s'au retras în salonul de așteptare al gărei unde au convorbit timp de o jumătate de oră: Principele Ferdinand a vorbit apoi cu dl. Pasić, ministrul președinte al Serbiei, aproape trei ore.

Regele s'a întreținut îndelung cu dl. Stanciov, reprezentantul diplomat al Bulgariei la Petersburg.

— Înghețat. Eri s'a găsit, aproape de Măndruloș, un om sărac înghețat, în vîrstă ca de 45 ani. El era răzimat de un arbore de pe marginea drumului. Nu se știe cine poate fi, dar sătenii spun că cerșise prin sat toată ziua ear seara băuse rachiu la cărcimă,

— Decorată. D-na Maria Urban, soția d-lui fișpan al Aradului născ. Purgly, pentru merite pe terenul public, îndeosebi pentru actele sale de caritate, a fost decorată de M. Sa cu ordinul „Elisabeta“ cl. II. Număroase persoane distincte din societatea aradană au felicitat-o cu acest prilej.

— Mișcări electorale în Arad. De zile întregi se petrece după culise frământări mari în Arad în jurul candidaților partidelor maghiare. Atât liberalii cât și kossuthiștii sunt deconcertați cu privire la persoana candidaților.

O fracțiune dintre liberali ar dori cu orice preț să candideze vre'un ministru ori cel puțin secretar de stat, alta însă s'ar însufleți mai bucuros pentru vre-o somitate locală. Așa se vede însă că nici guvernul nu este încă decis în privința aceasta, de aci dese se escursiuni pe la Budapesta a fișpanului și a președintelui partidului liberal aradan.

În partidul kossuthist confuzia este și mai completă. Aci cu deosebire intrigele lui Barabás încurcă itele. Președintele partidului Müller Károly a sulevat ideea să se îmбие candidatura contelui Károlyi György, magnatul cu renume, Barabás însă s'ar impune pe sine. A făcut în consecuență o dizidență în partid, care însă nu prea numără mai mulți membri decât să recere tocmai pentru subscrierea listei de candidare. Grosul partidului se grupează pe lângă Müller Károly, care probabil — dacă Károlyi nu va primi candidatura — va fi el candidat. În Arad sunt și mulți alegători Români și acum acestora li s'aduce aminte purtarea detestabilă alui Barabás dela masa episcopului nostru.

— O interpretă de treisprezece ani. La Londra apare mai pe fiecare săptămână înaintea instanțelor judecătorești o fetiță de 13 ani a servi ca interpretă. Ea este singura din Londra care poate ajuta judecata acolo unde trebuiesc ascultăți lituanii, și e preferită și atunci când sunt de ascultat polonezii. Ea a învățat limba lituană dela părinții săi lituanii, ear poloneză în Polonia de unde e originară. Ceea-ce miră lumea, este că fiind de puțin timp în Anglia a învățat a vorbi așa de perfect engleza încât fiecare o crede englezoaică.

Tatăl ei un simplu pantofar, vede ce folos poate să tragă fata din talentul ei limbistic și a dat-o într'o școală germană pentru ca să învețe și limba nemțească.

— „Anunț muzical“. Subsemnatul își iau voie a aduce la cunoștința corurilor vocale, că voiu pune în curând sub presă, un nou op muzical, intitulat „Romana“, cadrul național cântat, compus din melodii populare de dans, cu text potrivit. Melodiile, cari sunt culese și textul scris de Iacob Mureșianu-Tatal, și puse pe note de Ștefan Emilian, le-am armonizat pentru cor de 4 voci bărbătești, cu soli și cor mut. Acest op, ce se estinde pe 26 pagini, va costa 4 coroane. Cel-ce doresc a avea acest op, sunt rugați a se adresa la autor, în Ticvaniu-Mare, u. p. Oravicza-Kákova, Krassó-Szörény megye. Iuliu Birou, învățător.

— Invitare. Corul vocal bisericesc gr-or. Român din Bozoviciu, arangiază la 26 Decembrie 1904 st. v. (8 Ianuarie 1905 st. n. a doua zi de Crăciun concert împreună cu teatru și joc în sala casinei române (hotelul Stanoiloviciu), la care cu toată stima Vă invită Comitetul. Prețul de intrare: Locul I: 2 coroane, locul II: 1 coroană 20 fileri, locul de stat 60 fileri. Membrii pot avea favorul prețurilor de jumătate numai în cazul acela, dacă își vor rescumpăra biletele înainte de ziua petrecerii. Bilete de intrare se află spre vânzare la institutul de credit și economii „Nera“ și seara la casă începând precis la 7 ore seara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— Despre studenții Români la Paris. Ministerul de domenii din România secțiunea statistică a primit anuarul statistic al Franței pe anul 1903.

În ceea-ce privește instrucția publică, extragem din acest anuar următoarele interesante informații:

România ocupă al doilea loc printre țările europene, în ceea ce privește numărul studenților cari frecventează universitățile Franceze.

Numărul studenților Români din Franța și Paris e de 247, dintre care 120 înscriși la facultățile de drept, 59 la medicină, 39 științe și 10 la litere.

— Desgroparea orașului Erculanum. Americanul Waldstein s'a oferit, către guvernul Italian, să formeze un comitet internațional de capi de Stat, sub președinția Regelui Italiei în scop de a se face desvălirea anticului oraș roman Erculanum, de lângă Vezuș.

Au aderat deja la proiectul lui Waldstein, Regele Suediei, președintele Statelor-Unite Roosevelt, și președintele Franței Loubet.

Se zice că e vorba d'a se cheltui sute de milioane, de oare-ce d'asupra vechiului Erculanum se află acum orașul Kesina, cu 25 de mii de locuitori.

— Necrolog. Institutul de credit și economii „Sătmăreana“, societate de acții în Seini anunță cu durere trecerea din viață a domnului Aurel Pelle preot gr. cat. român, membru în direcțiune. Zelul lui neobosit pentru institut îl face neuitat. Fie-i memoria eternă! Seini, 28 Decembrie 1904.

Direcțiunea.

— Jertfa nebăgării de seamă. Ni-se scrie: Zilele trecute s'a întâmplat o fatală nenorocire în casa dlui Dr. Constantin Manea avocat în Făget. Servitoarea voia să așeze focul în cuptor. Lemnul însă n'a prins foc. Nenorocita s'a pus apoi să-l verse cu petrol. Dintr'o cană mare a vărsat pe jărătic, când deodată flacăra pătrunzând în interiorul canei, a explodat și i a aprins nenorocitei hainele. Fata cu hainele aprinse a alergat pe coridor. Dl. Manea la strigătele fetei a alergat din cancelarie luând un vas de apă, ce-i căzupe la îndemână, a vărsat-o pe nenorocita servitoare, care însă suferise răni așa de grave încât, câte-va ceasuri în urmă a murit.

— Omor. Din Șiclău se scrie, că Vineri noaptea, pe când se întorcea acasă dela birt, a fost omorât cu bătele măcelarul Messer Hermann. Până acum nu s'au putut descoperi criminalii.

— Abator pentru tăerea cailor. La Paris s'a inaugurat un abator exclusiv pentru tăerea cailor.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor evaluat de școale medii p. studiul higienei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I, vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de făci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Până acum caii se tăiau la abatorul de vite albe, deși 20.000 de cai se consumă pe an la Paris.

Deși carnea de cal este privită de majoritatea oamenilor cu desigur, totuși se află la Paris nu mai puțin de cât 300 de prăvălii cu carne de cal, unde nu-i permis să se vîndă altfel de carne.

— **Un poet.** De curând o femeie din Chicago, deși în vîrstă de 50 de ani, dar încă o frumoasă, a cerut dela tribunalul respectiv ca să fie divorțată de soțul ei, cu care se unise în urma unei căsătorii romantice.

D-na de Arendt, o germană de origină era văduvă, frumoasă și avea o oarece avere. Într-o zi, ea citi într'un ziar din Chicago o poezie intitulată: „Dacă te-aș avea“ care exprima cu patimă dorința de a găsi un suflet compătimitor. Frumoasa văduvă se aprinse îndată și ceru directorului ca să-i recomande pe autor.

Nici sărăcia și nici neglijența mai mult de cât nepermisă a idealului ei n'au putut-o împiedeca și în 1894 se cunună cu poetul ales de inima ei. Visul doamnei Hintze, așa se numea acum doamna în chestiune, de a ridica pe poet la dansa n'a durat multă vreme. Poetul, spuse dansa judecătorului, era omul cel mai straniu din lume. El vroia să vîndă totul și să colindeze prin lume. El vroia să se spele, să se pieptene și să se culce în pat. De zece ani m'am muncit continuu al face să întrec în locuință dar în zadar. El dormea cu hainele sale în pivniță, mânca în bucătărie și întrebat de ce face așa, răspundea că locuința e prea bună pentru el. Ședea zile și săptămâni într'un colț al pivniței și privea în sus gîndindu-se și visînd.

D-na Hintze fu criticată din această pricină de vecini, dar ținu la bărbatul ei, până când fîcea sa din prima căsătorie o părăsi din această pricină. Aceasta era prea mult! Ea ceru divorțul și-l obținu.

— Iubesc încă și acum pe această femeie a declarat poetul la proces, dar am trăit necontenit ca vagabond și trebuie să rămân astfel.

— **Contra scoaterei pălăriei.** Orașul suedez Haparanda conține damele cele mai bine crescute. Ele s'au întrunit și au decis în unanimitate, dînd publicității hotărîrea lor. Deciziunea privește scoaterea pălăriei de către bărbați, atunci cînd ei salută femeile.

Ele scutesc pe bărbați de a-și scoate pălăria atunci cînd temperatura e foarte scăzută mulțumindu-se ca salutul militar. Scutirea aceasta s'a făcut în urma constatării că pe timpul frigului se ivesc maladii de cap între domni, proveniți de răcire.

Scutirea însă începe numai atunci cînd termometrul arată 20 grade Celsius sub zero, cînd temperatura e mai ridicată scutirea nu-și are loc.

— **Căinii dela St. Bernhard.** S'au povestit multe despre celebrii căini dela ospiciul St. Bernhard, cari scapă viața oamenilor ce se rătăcesc prin Alpi și înghiață acolo cuprinși de zăpezi și pătrunși de frig și de foame.

Un italian se întoarce cu soția sa la Milano și neavînd mijloace suficiente de a lua drumul de fer, au luat drumul, venind din Svițera, peste St. Bernhard. Ei nu ajunseră încă la culmea trecătoare, cînd femeia căzu de osteneală și frig în zăpadă fără de a putea merge mai departe. Fînd că soțul ei nu îndrăznea să o lase singură, nu putea să-i educe nici un ajutor. Pe cînd frigul era mai mare începu în disperare să strige după ajutor, deși cu prea puțină nădejde de a fi auzit de cine-va de oare-ce în împrejurimi nu exista nici urmă de om.

Strigătele lui însă fură auzite de căinele „Fritz“ în ospiciu. Împins de instinctul său căinele alergă în direcția de unde veneau strigătele și găsi repede pe cei doi oameni. Ei se opri de-odată, gîndindu-se ce să facă. Văzînd cum stau lucrurile, el se întoarce în fuga mare la ospiciu, chemă prin lătratul său tare pe călugări, și-i conduse la locul perechei aproape perdute.

Bărbatul suferise încă puțin de frig în zăpadă și ajutat de călugări a ajuns pe jos până

la ospiciu. Femea însă a trebuit să fie dusă pe un pat de către călugări de oare-ce mâinile și picioarele-i degeraseră.

Acesta a fost primul caz de salvare a căinelui Fritz în această iarnă. În anul trecut, el a salvat așa 22 de persoane.

— **Cine vrea să facă daruri frumoase și de preț iubitorilor săi, să se adreseze cu încredere la Weinberger Ferencz, giuvergiu bine reputat din Arad, Andrassyter Otel Central. Il recomandăm atenției și sprijinului publicului cu atât mai ales, cu cât are nu numai prăvălie bogată, dar și solidă și impunătoare. Prețurile sunt ieftine, serviciul prompt, face giuvaericele el însuși, are atelier de reparări. Telefon 439.**

— Atragem atenția asupra anunțului a lui *Polih: Sándor.*

— Atragem atenția on. public asupra anunțului lui *Igaz Sándor.*

ECONOMIE.

Arad, 3 Ianuarie st. n.

Puterea băncilor naționalităților.

În fața numărărilor și incualificabilor atacuri, ce continuu și la toată ocaziunea se îndreptează în o mare parte a presei maghiare contra institutelor de bani a naționalităților și în prima linie contra băncilor române — de sigur multora din cetitorii noștri și și din cetitorii ziarelor maghiare le va fi părut o enigmă, că băncile ponegrite în tot chipul, în butul atacurilor, totuși continuă a exista, a prospera și a se dezvolta an de an, precum reese aceasta cu evidență din rapoartele bilanțurile lor anuale.

Întrebate asupra acestei chestiuni, zărele bărfitoare fără îndoială ar deslega enigma în feliul lor. S'ar grăbi a atribui întreg progresul realizat de băncile naționalităților, puternicului succurs material, ce ele afirmativ îl primesc din România, dela „Ligă“, din Germania dela „Deutscher Schulverein“ și din Rusia dela „Societatea slavo-filă“ și Dumnezeu mai scie de unde. Oamenii nepreocupați și cunoscători ai stărilor reale dela băncile noastre însă — spre norocire sunt destul de aceștia chiar și în cercurile neașe maghiare — știu prea bine, că toate acestea nu sunt decât calumni tendențioase și halucinațiuni ale unor creeri înferbântați.

Întreg secretul, pe basa căruia băncile nemaghiare din țară pot înregistra an de an rezultate tot mai frumoase în activitatea lor, residă în prima linie în soliditatea lor și în absoluta încredere, ce și-au știut-o câștiga pe baza aceasta la publicul mare; precum și în culața, cu care caută a servi interesele clientelei lor, fără nici o deosebire de naționalitate.

Ce privește în special băncile românești putem constata cu satisfacțiune, că în trecutul de preste trei decenii a acestor așezăminte nu s'a ivit nici un singur cas de malversațiune spre paguba deponenților ori a altor creditori ai acestor societăți; iar casuri de concurs, în acest interval relativ destul de lung, n'avem de înregistrat decât unul singur, întîmplat în trecutul apropiat, la un mic institut de al nostru din părțile bănățene. Și aci însă pagubele nu vor fi decât de tot neînșămante, con-

siderînd, că la finea anului 1902 suma Depozitelor și a Rescomptului dela institutu din chestiune s'a cifrat d'abia cu Cor. 21.000.

Nu tot așa se poate zice în general despre institutele în al căror interes se încenează și se poartă de cele mai multe-ori întreaga campanie ziaristică contra institutelor noastre de bani. La seria de falimente frauduloase și malversațiuni senzaționale, despre cari s'a raportat în anii din urmă din diferitele părți ale țării și cari au dus la ruina materială adeseori ținuturi întregi, — băncile nemaghiare n'au participat de loc, din contra acelea s'au întîmplat toate, fără excepțiune, la institute de bani maghiare. Nu este deci mirare dacă în astfel de împrejurări încrederea publicului se întoarce spre institutele de bani nemaghiare, cari, ce este drept, operează cu mai puțin șgomot, dar chivernisesc cu atât mai sigur și culant capitalurile străine încredințate administrațiunii lor.

Culața băncilor noastre și preste tot a institutelor de bani a naționalităților, față de clientela lor, fie aceea de orice naționalitate, asemenea este notorică și în momente lucide recunoscută chiar și de presa maghiară. Nefiind întemeiate cu scop pur speculativ și de câștig, ci considerîndu-se pe sine în prima linie drept instituțiuni menite a veni în ajutorul populațiunii în trebuințele sale de credit, institutele noastre de bani operează, de regulă, cu dobânzi relativ mai moderate, decât cele mai multe bănci maghiare, iar în cas cînd clientela în urma unui an rău economic ori a unor pagube elementare nu poate satisface obligamentelor sale, obsearvă față de ea o procedură cât se poate de umană. Împotriva băncilor maghiare din contra, nu arare-ori se ridică plîngerii, chiar și în publicitate, căși exploatează câte odată clienții, în modul cel mai neomenos.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„12 cîntece de școală“ pentru 2 și 3 voci de T. Popovici. Prețul fiecărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto. *Cîntările liturgice* pentru 3 voci de copii sau bărbați; legătură de lux; prețul 3 cor. plus 20 fil porto. Editura Librăriei archidiecezase din Sibiu (Nagyszeben).

Cuprinsul: Căetul I, pentru 2 și 3 egale. 1. Rugăciune. 2. Cîntec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a spus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior zdravăn. 9. Eu mă duc codrul rămâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cîntec la sf. Nicolae.

Căetul II: Cîntece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. În cireșar. 3. Cîntece de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vînătoresc. 6. Astăzi sicriul.

Cîntece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de peatră. 8. Cucule peană galbenă. 9. Vivat țeara mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

*

CANCELRIA ARHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.

(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochii. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

Toate acestea dovedesc, în urma activității de până acum a Bulgariei și a ostilității permanente ce păstrează și manifestă către Poartă, că statul bulgar nu are gânduri pacifice. El nu prepară războiul pentru a avea pacea, ci prepară războiul pentru război.

Lucrul acesta în definitiv nu e de mirat. Ceea-ce surprinde însă este că pe când statele Europei își dau toată osteneala pentru a menține pacea în peninsula balcanică, ele dau Bulgariei de altă parte bani cu împrumut pentru a-și completa armamentul și a o pune în stare de a amenința pacea Europei.

Se poate ca unii să zică: interesele industriale ale statelor le silesc ca să fabrice și să vândă tunuri.

Dar tot aceste interese silesc ele pe acele state să dea și bani? Dacă ar fi așa, aceste interese ar primi pe cel al păcii, și atunci numai sinceră nu poate fi numită expresiunea dorinței de a menține pacea în peninsula balcanică.

Această constatare de Bulgarilor curagiu, și ei nesocotesc activitatea Europei de a menține pacea în acea peninsula.

A P E L !

Făcem un călduros apel către toți abonenții, cititorii și binevoitorii ziarului nostru să grăbească pe d'oparte cu reînnoirea abonamentului, ca astfel trimiterea ziarului să nu fie întreruptă (vom trimite adică pe anul viitor numai celor cari au plătit înainte!), — pe de altă parte rugăm pe toți câți ne sunt binevoitori să facă cea mai întinsă propagandă pentru lățirea „Tribunei“, ca astfel să nu fie sat, ba chiar știutor de carte român care să nu aibă în casa sa „Tribuna“.

Cei cari se hotărăsc să aboneze, să trimită prețul înainte de sărbători; să facă aceasta îndeosebi noii abonenți, ca astfel să avem vreme a tipări adresele și a regula trimiterea foilor. Mai târziu, după anul nou, e mare adică îmbulzeala și cei cari n'au grăbit, pot să sufere neajunsuri numai din pricină că au tot amânat cu trimiterea banilor.

Vechii abonenți să lipească pe mandatul postal fașia cu numele și numărul adresei.

ADMINISTRAȚIA
ZIARULUI „TRIBUNA“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 3 Decembrie 1904.

— Vremea. După patru zile de frig și îngheț uscat, de azi dimineață a început să cadă o zăpadă abundentă.

— Dela comitat. Dl. fișpan al comitatului a numit pe subnotarul comitatens Heppes Aladár protonotar onorar, ear pe subnotarii Hanthó și Darányi pretori onorari.

— Execuție contra fostului episcop de Rozsnyó. Se scrie că mai mulți creditori au cerut și obținut execuție contra fostului episcop de Rozsnyó, Ivankovics János, care, se știe, a trebuit să demisioneze din cauza multelor datorii ce făcuse.

— Dela oraș. Eri s'a ținut la oraș primul consiliu comunal cu membri aleși acum de curând. Cu acest prilej s'au ales și diferitele co-

misiuni. Consiliul a fost prezidat de dl. Urban Iván, fișpanul Aradului.

— **Întâlnirea prințului Bulgariei cu regele Serbiei.** O întâlnire, proiectată de mai multă vreme a avut loc în ziua de 17 Decembrie st. v. între principele Ferdinand și regele Petru.

Principe Ferdinand a sosit la Belgrad la 9 jum.

Intrevederea a ținut până la ora două-sprezece fără un sfert deși trenul trebuia să plece la 11 fără un sfert.

Ambii monarhi s'au retras în salonul de așteptare al gărei unde au convorbit timp de o jumătate de oră: Principele Ferdinand a vorbit apoi cu dl. Pasić, ministrul președinte al Serbiei, aproape trei ore.

Regele s'a întreținut îndelung cu dl. Stanciov, reprezentantul diplomat al Bulgariei la Petersburg.

— **Înghețat.** Eri s'a găsit, aproape de Mândruțoc, un om sărac înghețat, în vîrstă ca de 45 ani. El era răzimat de un arbore de pe marginea drumului. Nu se știe cine poate fi, dar sătenii spun că cerșise prin sat toată ziua ear seara băuse rachiu la cărcimă,

— **Decorată.** D-na Maria Urban, soția d-ului fișpan al Aradului născ. Purgly, pentru merite pe terenul public, îndeosebi pentru actele sale de caritate, a fost decorată de M. Sa cu ordinul „Elisabeta“ cl. II. Număroase persoane distincte din societatea aradană au felicitat-o cu acest prilej.

— **Mișcări electorale în Arad.** De zile întregi se petrece după culise frământări mari în Arad în jurul candidaților partidelor maghiare. Atât liberalii cât și kossuthiștii sunt deconcertați cu privire la persoana candidaților.

O fracțiune dintre liberali ar dori cu ori-ce preț să candideze vre'un ministru ori cel puțin secretar de stat, alta însă s'ar însufleți mai bucuros pentru vre-o somitate locală. Așa se vede însă că nici guvernul nu este încă decis în privința aceasta, de aci deseale excursiuni pe la Budapesta a fișpanului și a președintelui partidului liberal aradan.

În partidul kossuthist confuzia este și mai completă. Aci cu deosebire intrigele lui Barabás încurcă ițele. Președintele partidului Müller Károly a sulevat ideea să se îmbeie candidatura contelui Károlyi György, magnatul cu renume, Barabás însă s'ar impune pe sine. A făcut în consecuență o dizidență în partid, care însă nu prea numără mai mulți membri decât să recere tocmai pentru subscrierea listei de candidare. Grosul partidului se grupează pe lângă Müller Károly, care probabil — dacă Károlyi nu va primi candidatura — va fi el candidat. În Arad sunt și mulți alegători Români și acum acestora li s'aduce aminte purtarea detestabilă alui Barabás dela masa episcopului nostru.

— **O interpretă de treisprezece ani.** La Londra apare mai pe fiecare săptămână înaintea instanțelor judecătorești o fetiță de 13 ani a servi ca interpretă. Ea este singura din Londra care poate ajută judecata acolo unde trebuiesc ascultări lituani, și e preferită și atunci când sunt de ascultat polonezi. Ea a învățat limba lituană dela părinții săi lituani, ear poloneză în Polonia de unde e originară. Ceea-ce miră lumea, este că fiind de puțin timp în Anglia a învățat a vorbi așa de perfect engleza încât fiecare o crede englezoaică.

Tatăl ei un simplu pantofar, vede ce folos poate să tragă fata din talentul ei limbistic și a dat-o într-o școală germană pentru ca să învețe și limba nemțească.

— **„Anunț muzical“.** Subsemnatul își iau voie a aduce la cunoștința corurilor vocale, că voiu pune în curând sub presă, un nou op muzical, intitulat „Romana“, cadrul național cântat, compus din melodii populare de dans, cu text potrivit. Melodiile, cari sunt culese și textul scris de Iacob Mureșianu-Tatal, și puse pe note de Ștefan Emilian, le-am armonizat pentru cor de 4 voci bărbătești, cu soli și cor mut. Acest op, ce se estinde pe 26 pagini, va costa 4 coroane. Cei-ce doresc a avea acest op, sunt rugați a se adresa la autor, în Ticvaniu-Mare, u. p. Oravicza-Kákova, Krassó-Szörény megye. Iuliu Birou, învățător.

— **Invitare.** Corul vocal bisericesc gr.-or. Român din Bozovicu, arangiază la 26 Decembrie 1904 st. v. (8 Ianuarie 1905 st. n. a doua zi de Crăciun concert împreună cu teatru și joc în sala casei române (hotelul Stanoilovicu), la care cu toată stima vă invită Comitetul. Prețul de intrare: Locul I: 2 coroane, locul II: 1 coroană 20 fileri, locul de stat 60 fileri. Membrii pot avea favorul prețurilor de jumătate numai în cazul acela, dacă își vor rescumpăra biletele înainte de ziua petrecerii. Bilete de intrare se află spre vânzare la institutul de credit și economii „Nera“ și seara la casă începutul precis la 7 ore seara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

— **Despre studenții Români la Paris.** Ministerul de domenii din România secțiunea statistică a primit anuarul statistic al Franței pe anul 1903.

În ceea-ce privește instrucția publică, extragem din acest anuar următoarele interesante informații:

România ocupă al doilea loc printre țările europene, în ceea ce privește numărul studenților cari frecventează universitățile Franceze.

Numărul studenților Români din Franța și Paris e de 247, dintre care 120 înscriși la facultățile de drept, 59 la medicină, 39 științe și 10 la litere.

— **Desgroparea orașului Erculanum.** Americanul Waldstein s'a oferit, către guvernul Italian, să formeze un comitet internațional de capi de Stat, sub președinția Regelui Italiei în scop de a se face desvălirea anticului oraș roman Erculanum, de lângă Vezu.

Au aderat deja la proiectul lui Waldstein, Regele Suediei, președintele Statelor-Unite Roosevelt, și președintele Franței Loubet.

Se zice că e vorba d'a se cheltui sute de milioane, de oare-ce d'asupra vechiului Erculanum se află acum orașul Kesina, cu 25 de mii de locuitori.

— **Necrolog.** Institutul de credit și economii „Sătmăreana“, societate pe acții în Seini anunță cu durere trecerea din viață a domnului Aurel Pelle preot gr. cat. român, membru în direcțiune. Zelul lui neobosit pentru institutul îl face neuitat. Fie-i memoria eternă! Seini, 28 Decembrie 1904.

Direcțiunea.

— **Jertfa nebăgării de seamă.** Ni-se scrie: Zilele trecute s'a întâmplat o fatală nenorocire în casa dlui Dr. Constantin Manea advocat în Făget. Servitoarea voia să așeze focul în cuptor. Lemnul ud însă n'a prins foc. Nenorocita s'a pus apoi să-l verse cu petrol. Dintr-o cană mare a vărsat pe jărătic, când deodată flacăra pătrunzând în interiorul canei, a explodat și i a aprins nenorocitei hainele. Fata cu hainele aprinse a alergat pe coridor. Dl. Manea la strigătele fetei a alergat din cancelarie luând un vas de apă, ce-l căzuse la îndemână, a vărsat-o pe nenorocita servitoare, care însă suferise răni așa de grave încât, câte-va ceasuri în urmă a murit.

— **Omor.** Din Siclău se scrie, că Vineri noaptea, pe când se întorcea acasă dela birt, a fost omorât cu bătele măcelarul Messer Hermann. Până acum nu s'au putut descoperi criminalii.

— **Abator pentru tăierea cailor.** La Paris s'a inaugurat un abator exclusiv pentru tăierea cailor.

Dr. VICTOR D. GRAUR

medic universal, profesor calificat de școale medii p. studiul igieniei.

Institut de dantură medicală și pentru tehnica de dinți.

ARAD, Piața Andrassy Nr. 22, etagiul I., vis-à-vis de casa comitatului.

Tractament special al durerilor de dinți și a boalelor de falci. Dantură totală și particulară conform diferitelor proceduri. Plombări cu cement, cu sticlă, email, porcelan, amalgam de aur, și aur chimice curat. Operațiuni diferite la așezarea coroanei de dinți. Coroane de porcelan și aur conform indicațiunilor specialiștilor savanți. Dantură fixată și mobilă, după sistem american. Tot felul de execuții de cauciuc. Dinți și dantură întreagă fără cerul gurii. Scoateri de dinți fără nici o durere.

Până acum caii se tăiau la abatorul de vite albe, deși 20.000 de cai se consumă pe an la Paris.

Deși carnea de cal este privită de majoritatea oamenilor cu desgust, totuși se află la Paris nu mai puțin de cât 300 de prăvălii cu carne de cal, unde nu-i permis să se vîndă altfel de carne.

— Un poet. De curând o femeie din Chicago, deși în vîrstă de 50 de ani, dar încă o frumoasă, a cerut dela tribunalul respectiv ca să fie divorțată de soțul ei, cu care se unise în urma unei căsătorii romantice.

D-na de Arendt, o germană de origină era văduvă, frumoasă și avea o oareșă care avere. Într-o zi, ea citi într'un ziar din Chicago o poezie intitulată: „Dacă te-aș avea“ care exprima cu patimă dorința de a găsi un suflet compătimitor. Frumoasa văduvă se aprinse îndată și ceru directorului ca să-i recomande pe autor.

Nici sărăcia și nici neglijența mai mult de cât nepermisă a idealului ei n'au putut o împede și în 1894 se cunună cu poetul ales de inima ei. Visul doamnei Hintze, așa se numea acum doamna în chestiune, de a ridica pe poet la dansa n'a durat multă vreme. Poetul, spuse dansa judecătorului, era omul cel mai straniu din lume. El vroia să vîndă totul și să colindeze prin lume. El vroia să se spele, să se pieptene și să se culce în pat. De zece ani m'am muncit continuu al face să intre în locuința dar în zadar. El dormea cu hainele sale în pivniță, mânca în bucătărie și întrebat de ce face așa, răspundea că locuința e prea bună pentru el. Ședea zile și săptămâni într'un colț al pivniței și privea în sus gîndindu-se și visînd.

D-na Hintze fu criticată din această pricină de vecini, dar ținu la bărbatul ei, până când fiica sa din prima căsătorie o părăsi din această pricină. Aceasta era prea mult! Ea ceru divorțul și-l obținu.

— Iubesc încă și acum pe această femeie a declarat poetul la proces, dar am trăit necontenit ca vagabond și trebuie să rămân astfel.

— Contra scoaterii pălăriei. Orașul suedez Haparanda conține damele cele mai bine crescute. Ele s'au întrunit și au decis în unanimitate, dînd publicității hotărîrea lor. Decizia privește scoaterea pălăriei de către bărbați, atunci când ei salută femeile.

Ele scutesc pe bărbați de a-și scoate pălăria atunci când temperatura e foarte scăzută mulțumindu-se ca salutul militar. Scutirea aceasta s'a făcut în urma constatării că pe timpul frigului se ivesc maladii de cap între domni, proveniți de răcire.

Scutirea însă începe numai atunci când termometrul arată 20 grade Celsius sub zero, când temperatura e mai ridicată scutirea nu-și are loc.

— Căini dela St. Bernhard. S'au povestit multe despre celebrii căini dela ospiciul St. Bernhard, cari scapă viața oamenilor ce se rătăcesc prin Alpi și înghiața acolo cuprinși de zăpezi și pătrunși de frig și de foame.

Un italian se întoarce cu soția sa la Milano și neavînd mijloace suficiente de a lua drumul de fer, au luat drumul, venind din Svițera, peste St. Bernhard. Ei nu ajunseră încă la culmea trecătoare, când femeia căzu de osteneală și frig în zăpadă fără de a putea merge mai departe. Fînd că soțul ei nu îndrăznea să o lase singură, nu putea să-i educe nici un ajutor. Pe când frigul era mai mare începu în disperare să strige după ajutor, deși cu prea puțină nădejde de a fi auzit de cine-va de oare-ce în împrejurimi nu exista nici urmă de om.

Strigătele lui însă fură auzite de căinele „Fritz“ în ospiciu. Împins de instinctul său căinele alergă în direcția de unde veneau strigătele și găsi repede pe cei doi oameni. Ei se opri de-odată, gîndindu-se ce să facă. Văzînd cum stau lucrurile, el se întoarse în fuga mare la ospiciu, chemă prin lătratul său tare pe călugări, și-i conduse la locul perechei aproape perdute.

Bărbatul suferise încă puțin de frig în zăpadă și ajutat de călugări a ajuns pe jos până

la ospiciu. Femeia însă a trebuit să fie dusă pe un pat de către călugări de oare-ce mâinile și picioarele-i degeraseră.

Acesta a fost primul caz de salvare a căinelui Fritz în această iarnă. În anul trecut, el a salvat așa 22 de persoane.

— Cine vrea să facă daruri frumoase și de preț inbiților săi, să se adreseze cu încredere la Weinberger Ferencz, giuvergiu bine reputat din Arad, Andrassyter Otet Central. Il recomandăm atențiunii și sprijinului publicului cu atât mai ales, cu cât are nu numai prăvălie bogată, dar și solidă și împunătoare. Prețurile sunt ieftine, serviciul prompt, face giuvaericele el însuși, are atelier de reparări. Telefon 439.

— Atragem atențiunea asupra anunțului a lui Polák Sándor.

— Atragem atențiunea publică asupra anunțului lui Igaz Sándor.

ECONOMIE.

Arad, 3 Ianuarie st. n.

Puterea băncilor naționalităților.

În fața numărului și incalificabililor atacuri, ce continuu și la toată ocaziunea se îndreptează în o mare parte a presei maghiare contra institutelor de bani a naționalităților și în prima linie contra băncilor române — de sigur multora din cetitorii noștri și și din cetitorii ziarelor maghiare le va fi părut o enigmă, că băncile ponedrite în tot chipul, în butul atacurilor, totuși continuu a exista, a prospera și a se dezvolta an de an, precum reese aceasta cu evidență din rapoartele bilanțurile lor anuale.

Întrebate asupra acestei chestiuni, zia-rele bărfitoare fără îndoială ar deslega enigma în felul lor. S'ar grăbi a atribui întreg progresul realizat de băncile naționalităților, puternicului succurs material, ce ele afirmativ îl primesc din România, dela „Ligă“, din Germania dela „Deutscher Schulverein“ și din Rusia dela „Societatea slavo-filă“ și Dumnezeu mai scie de unde. Oamenii nepreocupați și cunoscători ai stărilor reale dela băncile noastre însă — spre norocire sunt destul de aceștia chiar și în cercurile neașe maghiare — știu prea bine, că toate acestea nu sunt decât calumnii tendențioase și halucinațiuni ale unor creeri înferbântați.

Întreg secretul, pe basa căruia băncile nemaghiare din țară pot înregistra an de an rezultate tot mai frumoase în activitatea lor, residă în prima linie în soliditatea lor și în absoluta încredere, ce și-au știut-o câștiga pe baza aceasta la publicul mare; precum și în culanța, cu care caută a servi interesele clientelei lor, fără nici o deosebire de naționalitate.

Ce privește în special băncile românești putem constata cu satisfacțiune, că în trecutul de preste trei decenii a acestor așezăminte nu s'a ivit nici un singur cas de malversațiune spre paguba deponenților ori a altor creditori ai acestor societăți; iar casuri de concurs, în acest interval relativ destul de lung, n'avem de înregistrat decât unul singur, întâmplat în trecutul apropiat, la un mic institut de al nostru din părțile bănățene. Și aci însă pagubele nu vor fi decât de tot neînșămante, con-

siderînd, că la finea anului 1902 suma Depositelor și a Rescomptului dela institutu din chestiune s'a cifrat d'abia cu Cor. 21.000.

Nu tot așa se poate zice în general despre instituturile în al căror interes se încenează și se poartă de cele mai multe-ori întreaga campanie ziaristică contra instituturilor noastre de bani. La seria de falimente frauduloase și malversațiuni sensaționale, despre cari s'a raportat în anii din urmă din diferitele părți ale țării și cari au dus la ruină materială adeseori ținuturi întregi, — băncile nemaghiare n'au participat de loc, din contra acelea s'au întâmplat toate, fără excepțiune, la institute de bani maghiare. Nu este deci mirare dacă în astfel de împrejurări încrederea publicului se întoarce spre instituturile de bani nemaghiare, cari, ce este drept, operează cu mai puțin șgomot, dar chivernisesc cu atât mai sigur și culant capitalurile străine încredințate administrațiunii lor.

Culanța băncilor noastre și preste tot a instituturilor de bani a naționalităților, față de clientela lor, fie aceea de orice naționalitate, asemenea este notorică și în momente lucide recunoscută chiar și de presa maghiară. Nefiind întemeiate cu scop pur speculativ și de câștig, ci considerîndu-se pe sine în prima linie drept instituțiuni menite a veni în ajutorul populațiunii în trebuințele sale de credit, instituturile noastre de bani operează, de regulă, cu dobânzi relativ mai moderate, decât cele mai multe bănci maghiare, iar în cas când clientela în urma unui an rău economic ori a unor pagube elementare nu poate satisface obligamentelor sale, observă față de ea o procedură cât se poate de umană. Împotriva băncilor maghiare din contra, nu arare-ori se ridică plîngerii, chiar și în publicitate, căși exploatează câte odată clienții, în modul cel mai neomenos.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„12 cîntece de școală“ pentru 2 și 3 voci de T. Popovici. Prețul fiecărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto. *Cîntările liturgice* pentru 3 voci de copii sau bărbați; legătura de lux; prețul 3 cor. plus 20 fil. porto. Editura Librăriei archidiecezase din Sibiu (Nagyszeben).

Cuprinsul: Caetul I, pentru 2 și 3 egale.

1. Rugăciune. 2. Cîntec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior zdravăn. 9. Eu mă duc codrul rămâne. 10. Imn ocașional. 11. Patru păstori. 12. Cîntec la sf. Nicolae.

Caetul II: Cîntece pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. În cireșar. 3. Cîntece de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vînătoresc. 6. Astăzi sicriul.

Cîntece pe trei voci: 7. Strugurel bătut de peatră. 8. Cucule peană galbenă. 9. Vivat țeara mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

*

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, strada Atzél Péter Nr. 1.

(Lângă Crucea-Albă).

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parochii. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

La administrația „Tribunei“ să află de vânzare următoarele cărți:

„La Roma“ de Russu Șiriau Cor. 2.— plus 10 fl. porto	5	„	„
„Povestiri și schițe“ de S. Secula 1.—	5	„	„
„Nuvele“ de Emil Zola Cor. 0.40	5	„	„
„Școlarul declamator“	0.50	5	„
„Vatra părăsită“ I. Stavici	1.50	10	„
„Stropi de roaună“	1.—	10	„
„Aur“ Const. Hodoș	1.50	10	„
„Telegrama“ farză în 3 acte	0.30	3	„
„Calendarul“ diecasei aradane	0.40	10	„
„Carmen Sylva“ de Vojen	1.—	5	„

O călă cu praxă de 7 ani în branșele de *specerat, ferărie și Testile* posedă limbile: Germană, Română și Maghiară, și caută un post la o casă *onestă*, cei interesați să se adreseze la Red. acestei foi.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
 Editor-proprietar: George Nichia.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Primul

și singurul institut de specialitate p. spălarea și curățirea rufelor

306 al lui

Bettelheim K.

ARAD, Aulich Lajos-u. 2.

Nr. Telefonului 184.

CIOBAN ȘI NADRA

măestru zidar diplomat.

A R A D, Deák Ferencz-utcza 34 sz.
 Avem onoare a aduce la cunoștința p. t. public ziditor, că sub firma de mai sus am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidit și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu materie ori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanța de 3 ani.

Primim construiți de planuri, faceri de buget pentru prețuri foarte ieftine.

Cu toată stima:

CIOBAN ȘI NADRA.

Ujházi Ede

giuvaelier

atelier de gravuri

Arad, Salacz-utcza 1. (Andrássy-tér.)
 (gravări de monograme, embleme, inscripții)

Execută specialități de giuvaere, tot felul de reparări abatjour etc. Schimbări de aur și argint conform cursului de zi.

Comandă din provincie să execute prompt.

Sortiment de articoli de optică.

Reparări de oroloage.

Prețuri culante.

464

HEGEDŰS JÓZSEF

ciasornicar ARAD. juvaelier

— Piața Boros Béni și colțul străzii Nador. —

Chronomètre Alpina

Cel mai
 ESCELENT
 ciasornic
 al veacului.

Union
 Horlogère
 BIENNE-GENÈVE.

Cadouri de Crăciun și Anul nou.
 425 Prețurile cele mai ieftine

DARURI DE CRĂCIUN ȘI DE ANUL NOU!!!

Urmașul lui Hajek Antal

Prăvălie de lămpi sticlărie și porcelanari

Curte de sticlă

474

ARAD, STRADA FORAY NR. 7.

Ave onoare să atragă atențiunea onoratului public asupra mărfurilor *sosite decurând*

Care prin simplitate și fiid practice sunt potrivite ca

DARURI DE CRĂCIUN ȘI DE ANUL NOU

Solicitând protecția și atenția onoratului public asupra vitrinei rămân.

Cu deosebită stimă

URMAȘUL LUI HAJEK ANTAL.

PREȚURI SENAȘIONALE DE EFTINE!!!

Nrul telefonului 247.

Comandele din provincie se sârșose curând și punctual.

Serviciu punctual și repede

Atențiune la firmă!

S'a deschis

Bazarul de pe piața Libertății

unde se vind pentru prețurile cele mai culante tot felul de obiecte pentru

cadouri de crăciun și anul nou

precum: ciorapi, tricouri, jucării, obiecte pentru fumat, săpunuri parfumate, ciorapi pentru bărbați, dame și copii, gîmantane de școală și piață, mășae și batiste alte multe lucruri alese pe care nu le țîșîram aci.

Cu deosebită stimă

450

Rosemberg József

BAZARUL CEL MAI IEFTIN!

Ioan Florut

Deposit de colonjale din Italia și Triest

Tot felul de poame din patrie și sudice, specialitate în zaharicale și în lămâi, portocale și maroane cari sosesc zilnic proaspete.

Maroane de Tirol, vînzare în mare și mic de maroane de Neapole și Roma.

ARAD, Piața Boros-Béni Nr 9.

(Lângă edificiul reuniunii economice)

Țigle Căramizi

mai departe țigle pentru poduri de case 4 cm. de groase, țigle pentru fântîni, țigle pentru traverse, și ori-ce alte țigle necesare la zidiri se fabricîin cantitate mare la stabiliment fabricei de țigle și căramizi dela Micălaca. — Proprietar al firmei

Pollák Sándor

— ARAD, BIUROUL CENTRAL. —

293

ARAD, Haltér Nr. 1. Telef. 206 și 255

Condițiuni favorabile de plătit, prețuri echitabile.

Igaz Sándor

382

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpăra p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

Nr. Telefonului 63.

Cărbuni de peatră

de Petroșeni pentru Salon.

Briquette de cărbuni rotunzi de Tata.

Briquette de cărbuni

„ILSE”

de Prusia

443

cel mai ideal material de încălzit.

Se capătă pentru prețurile cele mai cunoscute cu transport la

ROTH JÓZSEF

— Intreprindere de transport de mobile. —

ARAD, Eötvös-utca 3. sz.

Mare câștig la cumpărări.

Nu e bazar, a cărui marfuri s'ar putea asemui cu mărfurile

Bazarului de concurență

devenit renumit în urma prețurilor estive. Se pot căpăta pentru

Bărbați

cămăși tricot de iarnă pantaloni tricot, ciorapi de iarnă, mănuși cușme.

Dame

cămăși și pantaloni tricot, ciorapi de iarnă, ghete de postav

Copii

haine tricote, căciule de Berlin, cepe, mănuși ciorapi de iarnă, ghiozdane.

Cămăși pentru bărbați și dame, gulere, manșete, fuste, bluze, corsete, mănuși de piele, șurte empire batiste, năfrâmi, ploiere etc.

477

Obiecte de lux din argint de China,

Prețuri de ocazie

Obiecte frumoase de porcelan 7 și 15 cr. bucata.

Jucării pentru copii și obiecte de lux, despărțământ special cu prețuri de 7 și 15 cr., geante dela 80 cr., geante cu harmonică dela 2 fl. 50 cr. Bastoane, tabatiere, pungă, perii de haine, dinți, păr, peptene, ace de păr, recușite de mâncare dela 15 cr., săpunuri și parfumuri de I-a cal. Ghiozdane, berete p. bărbați și copii, cadre, albumuri p. 100 ilustrate de la 4 cr., lavoare de tinichea dela 30 cr. se capătă în

Bazarul de concurență de lângă teatru

— Vis-à-vis de statuia libertății —

Grijiți de firmă.

REICH EL.

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onosre a izștința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electric de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabilă pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estive:

1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fl.)

1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor.)

3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu deosebită stimă

Kohn Lajos

fotograf.

473

Numai pe scurtă vreme!

Cadouri de Crăciun și anul nou.

KRIEGLER A.

CIASORNICAR CHROMOMETRU JUVALIER.

Arad, Piața Andrássy 18.

Casa Lócs lângă prăvălia de delicatori alui „Záray.”

Recomandă cu căldură magazinul bogat asortat cu ciasornice și giuvaere moderne. Mare asortiment în argintării 13 carate pentru donuri de nuntă.

Se primesc tot felul de aparaturi de ciasornice și giuvaere.

Comandele din provincie se săvârșesc prompt.

Rogând binevoitorul concurs

KRIEGLER A.

ciasornicar și juvaergiu.

471

Daruri de anul nou,

481

CALINDAR PE ANUL 1905.

HĂRTIE DE EPISTOALE, CUVERTE DE SCRIS, TOT FELUL DE HĂRTIE, UNELTE DE ȘCOALĂ, CĂRȚI POSTALE ILUSTRATE, MARE ASORTIMENT ȘI
 PREȚURI MODESTE

LA FRĂȚII ROTH IN ARAD

VIS-A-VIS DE STATUA STA.-TREIME

Magazin principal a țigaretelor Bardou JOB.

Telefon în oraș și provincie 126.

Fondată 1883.

Oferte de Crăciun!

BLOCH H.

Librărie, tipografie și magazin aliate pentru fotografat
Arad, Piața Andrassy nr. 18.

Tipografie

arangiata cu gaz aerian,

in care se savarșesc

tot felul de

tipărituri

dela cele mai mari

pana la cele mai mici

IN RAPORT CU EPOCA.

Prețuri de
concurență

Liferantul primelor birouri și offic
Hârtie de epistoale, de birouri
și arte.

Hârtie de epistoale de lux**Cărți de comerț****Articole de multiplicat și de copiat.****Requisite pentru mașine de scris.**

Toate comandașele să îndeplinesc la moment

Comandașele cărților de vizită și alte tipărituri
e de recomandat să se facă la timp, ca să se
savârșască cu îngrijire.

Mare magazin
de

**ARTICOLE
DE FOTOGRAFIAT****și mașinării**Introducerea și instruirea
gratuită.

Prețuri de fabrică
după prețurile curente din
țară și din străinătate

Lista prețurilor curente cu
ilustrație se trimite gratuit
la cerere

Din toate mare
asortiment.

In urma lichidării și
a sistării prăvăliei
mare

desfacere de marfă sub prețuri cu învoirea autorităților

la firma

GEBHART J. și Fiul

Arad, Piața Andrassy Nr. 16.

Sticlă, porțelan, lămpi, oglinzi, rame, arti-
cole de nickel și mare asortiment de diferite
articole de lux.

Prilej extraordinar numai pe scurte zile!